

Antal Szerb

De Pendragonlegende

Vertaald uit het Hongaars

door Györgyi Dandoy

Van Gennep Amsterdam

'My way is to begin at the beginning,' placht Lord Byron te zeggen en als iemand kon weten wat een Engelsman van goeden huize betaamt, dan was hij het wel.

Goed beschouwd beginnen al mijn verhalen bij mijn geboorte, in Boedapest, waar ik volgend op die gebeurtenis de naam kreeg die ik nu nog draag: János Bátky. Maar dat wist ik toen natuurlijk nog niet.

Wat zich tussen mijn geboorte en mijn kennismaking met de Earl of Gwynedd heeft afgespeeld, een periode van tweeënder-tig jaar waarin ook nog een wereldoorlog plaatsvond, laat ik hier om niet al te zeer uit te weiden maar weg. Ik ben zelf immers niet de held van dit werkelijk bijzondere verhaal, maar dat is hij, de Earl.

Ik zal maar meteen vertellen hoe we kennis maakten. Aan het eind van het uitgaansseizoen, tegen het begin van de zomer, was ik een keer op een avondparty bij Lady Malmsbury-Croft. Deze dame was mij bijzonder welgezind sinds de tijd dat ik wetenschappelijk secretaris was van Donald Campbell. Qua beroep bestaan mijn werkzaamheden er namelijk uit dat ik Engelse heren op leeftijd assisteer die dwepen met het verrichten van intellectuele arbeid. Dat is overigens niet mijn enige bron van inkomsten. Ik beschik over een klein vermogen, de nalatenschap van mijn moeder, waarmee ik me een bescheiden bestaan kan permitteren in het land van mijn keuze. Het land van mijn keu-

ze is al sinds jaar en dag Engeland. Ik ben erg gesteld op de deftigheid van het Engelse landschap.

In de loop van die bewuste avond greep de gastvrouw me bij de arm en trok me als een sleepboot naar een rijzige heer met zilvergrijs haar en een edel profiel die zwijgzaam glimlachend in een armstoel was weggezakt.

'Earl,' zei ze, 'deze gentleman is de heer János Bátky, die zich bezighoudt met zoiets als middeleeuwse Engelse insecteneters of antieke Italiaanse dorsmachines, ik weet het niet precies meer. In ieder geval met iets waar u speciale interesse voor hebt.'

En ze liet ons alleen.

We keken elkaar met een joviale glimlach aan. De Earl had een bijzonder aantrekkelijk hoofd. Het soort hoofd dat je op gravures op de eerste pagina van oude boeken met een lauwerkrans afgebeeld ziet. Tegenwoordig worden er maar zelden zulke hoofden gekweekt.

Tegelijk schaamde ik me diep omdat ik het gevoel had dat de ietwat inaccuraat omschrijving van de edele dame mij in een enigszins komisch daglicht had geplaatst.

'Allow me, if I may, to ask,' zei de Earl uiteindelijk, 'wat bedoelde onze gastvrouw eigenlijk?'

'Ik ben bang, Milord, dat de lady tot op zekere hoogte gelijk had. Ik ben gepromoveerd in de letteren, doctor dus met kennis van allerlei overbodige wetenschap, en houd me bezig met van alles waar een fatsoenlijk mens niet eens aan zou denken.

Aldus trachtte ik eronderuit te komen een serieus onderwerp, zoals mijn professionele bezigheden, aan te snijden. Het was me al bekend dat Engelsen het je zeer kwalijk nemen als je belangstelling toont voor intellectuele aangelegenheden.

Maar de Earl vertrok zijn mond in een merkwaardige glimlach.

'Laat u vooral niet weerhouden mij serieus te benaderen. Ik ben geen Englishman. Ik kom uit Wales, wat betekent dat ik voor zeg vijftig procent ben als iemand die van het continent

afkomstig is. Een Engelsman zou u nooit vragen wat u doet, dat hoort ook niet. Maar ik stel u deze vraag wel, alleen al uit hoofde van mijn intellectuele eigenwaarde.'

De bol op zijn nek had zulk een intelligente uitstraling dat ik hem de waarheid vertelde.

'Op dit moment houd ik me bezig met zeventiende-eeuwse Engelse mystici.'

'Are you indeed?' riep de Earl uit. 'In dat geval heeft Lady Malmsbury-Croft deze keer weer een schot in de roos geschoten. Ze heeft er gevoel voor. Als ze twee heren bij elkaar zet omdat ze denkt dat ze samen op Eton hebben gezeten, dan kunt u er vergif op innemen dat de één Duitser is en de ander Japanner, maar dat ze beiden gespecialiseerd zijn in Liberiaanse postzegels.'

'Milord houdt zich ook bezig met deze materie?'

'Bezighouden is een te sterk woord op dit eiland. Mensen als u, op het continent, maken een studie van een onderwerp, wij hebben alleen maar stokpaarden. Ik houd me op dezelfde wijze bezig met de Engelse mystici als een generaal in ruste zich in de genealogie van zijn familie verdiept. Op de een of andere manier hoort mysticisme bij de geschiedenis van mijn familie. Maar gaat u verder, doctor... mysticisme is een zeer breed begrip. Gaat uw interesse uit naar mystiek als religieus fenomeen?'

'Nee, daar heb ik weinig gevoel voor. Ik heb belangstelling voor het deel uit het mysticisme dat doorgaans mystiek heet: de geheimzinnige hersenspinsels en handelingen waarmee de mens in oude tijden de natuur placht te bedwingen. Ik onderzoek de geheimen van alchemisten en van de homunculus, de werking van wondermiddelen en van mineralen en amuletten... De natuurfilosofie van Fludd waarin hij het bestaan van God afleidt uit de stand van zijn barometer.'

'Fludd?' De Earl keek op. 'Fludd mag je niet onder één noemer brengen met al die halve garen. Fludd, sir, mag wel veel onnozels geschreven hebben omdat hij zaken wilde verduidelijken

die in zijn tijd nog niet uit te leggen waren. Maar in wezen wist hij veel meer over het wezenlijke dan die zogenaamde wetenschappers van vandaag, die niet eens meer lachen om zijn theorieën. Ik weet niet hoe u erover denkt, maar tegenwoordig weten we heel veel over allerlei minuscule onderdelen van de natuur; toentertijd wisten de mensen veel meer over het geheel. Over de grote samenhangen die je niet op een weegschaal kunt leggen of als een ham in plakjes op kunt snijden.'

Zijn ogen twinkelden scherper dan in het gedisciplineerde Engeland is toegestaan. Voor dit onderwerp moest hij een harts-tochtelijke hartstocht hebben.

Opeens schaamde hij zich; er verscheen een glimlach om zijn mond en op luchtige toon stelde hij: 'O ja, Fludd is mijn stokpaardje.'

Op dat moment onderbrak een charmante jongedame ons gesprek en bleef langdurig allerlei onzin uitkramen. De Earl stond haar met galant geduld te woord. Ik zat op hete kolen om de discussie te hervatten. Er is niets wat me meer kan boeien dan de affectieve relatie van een mens tot iets abstracts: waarom mr. X. overtuigd anglo-katholiek is, waarom miss Y. zich verdiept in de buikpotigen. De interesse van de Earl voor de persoon van de zo lang geleden en zo zeer overleden, met zo veel recht vergeten arts en tovenaar Robert Fludd was voor mij een even intrigerend vraagstuk.

Lady Malmsbury-Croft had haar zinnen echter alweer op mij gezet, maar deze keer was haar schot ver naast de roos. Ze nam me mee naar een uiterst voorname dame met een museaal uiterlijk, die naar de Roemeense dierenbescherming informeerde. Al mijn verzet ten spijt wilde ze me opvrolijken door te vertellen over haar verschrikkelijke ervaringen op kynologisch gebied tijdens haar laatste reis naar Armenië. Vele honden bleken er geen baasje te hebben en te moeten leven van wat ze op straat konden vinden.

Gelukkig stond Fred Walker, een goede vriend van mij, ineens

voor me met een keurig gekamde jongeman aan zijn zijde. Hij liet de jongeman naast de dame plaatsnemen en trok mij met zich mee. De oude dame viel de ruil niet eens op.

‘Wie is die Earl?’ vroeg ik Fred.

‘Ken je hem niet? Hij is de enige interessante persoonlijkheid in dit gezelschap. Owen Pendragon, de Earl of Gwynedd. Hij is een rare snuiter, iemand die je zal boeien.’

‘Vertel op.’

Fred was een onovertroffen roddelkous.

‘Well then. Luister. Jaren geleden was de Earl van plan met zijn vriendin te gaan trouwen, een dame met een niet geheel onberispelijke reputatie, om het zo maar te zeggen. Ze schijnt haar carrière te zijn begonnen op en neer lopend langs de straten van Dublin. Iedereen was dus al behoorlijk verbijsterd, toen de dame zich ineens bedacht en de Earl liet zitten om in het huwelijk te treden met de oude miljardair Roscoe, die de beste vriend van de vader van de Earl was.’

‘Het grappige van de zaak is,’ vervolgde Fred zijn relaas, ‘dat de Earl voor het overige de aristocratische trekjes heeft van een echte Don Quichot. Het verhaal gaat dat hij tijdens zijn studie in Oxford lid was van een vereniging die zo voornaam was dat er in heel Oxford maar drie mannen waren die waardig genoeg werden bevonden om lid te worden. Met de tijd verlieten de twee anderen de club en bleef de Earl er alleen achter. Hij nam twee jaar de tijd om zich te beraden op wie hij als vice-president zou aannemen, maar vond niemand geschikt. Uiteindelijk ging ook hij weg en werd de vereniging opgeheven. Om vergelijkbare redenen heeft hij ook nooit een voet gezet in het House of Lords.’

‘I’m sorry, Fred, ik vind het maar een mager verhaal. Ik ben veel beter van je gewend. Bij zo’n bijzonder hoofd had ik een veel uitzinniger geschiedenis verwacht. Dat een aristocraat trouwt met een vrouw van zeer lage afkomst, vind ik niet meer dan natuurlijk. In zijn eentje is hij voornaam genoeg voor twee.’

'Je hebt volkomen gelijk, János. Dat is ook niet de reden waarom ik zei dat hij een rare snuiter is. Want dat hij er een is, kan iedereen je verzekeren. Maar alle andere verhalen die over hem de ronde doen zijn zulke onzin, werkelijk nonsens, dat ik niet veel zin heb ze door te vertellen.'

'Kom maar op met die nonsens.'

'Well... wat moet ik bijvoorbeeld met het verhaal dat de Earl zich heeft laten begraven als een fakir en na twee maanden of twee weken, dat weet ik niet meer precies, weer werd opgegraven en niets mankeerde? En in de oorlog... men zegt dat hij tijdens een gasaanval zonder masker vrolijk bleef rondkuieren en er niets aan overhield. Hij heeft ook de faam een soort wonderdokter te zijn. Wat nog het meest ongeloofwaardig is, is dat hij de Duke of Warwick zou hebben genezen nadat deze al de dag daarvoor door de artsen dood was verklaard. Hij schijnt in zijn kasteel in Wales een groot laboratorium te bezitten, waar hij allerlei dierenexperimenten zou uitvoeren. Hij zou ook een nieuwe diersoort hebben ontdekt, dat alleen in volkomen donker kan leven... maar hij maakt zijn ontdekkingen niet openbaar omdat hij een hekel heeft aan de democratie der wetenschappen. Nogmaals, het is allemaal nonsens. Het enige wat ik weet is dat als je hem in gezelschap tegenkomt, hij heel innemend is en helemaal niet vreemd overkomt. Maar hij frequenteert maar zeer zelden gezelschap. Hij komt maanden zijn kasteel niet uit.'

Fred boog zich naar mij toe en fluisterde in mijn oor: 'Een rare snijboon!'

En liet me alleen.

Het lukte me in de loop van die avond de Earl nogmaals tegen het lijf te lopen. Ik voelde dat ik niet onsympathiek op hem overkwam. Hij zei dat mijn ogen hem herinnerden aan een arts uit de zeventiende eeuw, van wie hij een portret in zijn kasteel had hangen. Een zekere Benjamin Avravanel. Hij was vermoord.

Ik wil ons uitvoerige gesprek hier niet optekenen, al was het alleen maar omdat ik voornamelijk aan het woord was terwijl de Earl vragen stelde. Het grote vraagstuk, namelijk waarom Fludd hem zo boeide, kreeg ik niet opgelost, maar het onderhoud was toch niet zonder resultaat. Kennelijk was ik erin geslaagd zijn sympathie te winnen, want bij het afscheid zei hij: 'Toevallig bezit mijn familie een aantal oude boeken over het onderwerp waarmee u zich bezighoudt. Mocht u het op prijs stellen, dan bent u welkom om in mijn bescheiden huisje in de provincie, in Wales, een aantal weken door te brengen... net zolang als u nodig hebt om die boeken door te nemen.'

Ik was zeer verheugd met deze eer, maar ben veel te loom om zoiets serieus te nemen. Een paar dagen later kreeg ik echter een geschreven uitnodiging, waarin zelfs de datum al vaststond. Zo is alles begonnen.

Ik vertelde Cecil B. Howard, een kennis van me met een vergelijkbaar onderzoeksgebied die bij het British Museum werkt, over de uitnodiging. Hij trok wit weg.

'Bátky, wat bent u een bofkont. In dit land hebben alleen vreemdelingen zo'n mazzel. Er worden wonderen verteld over de Pendragonbibliotheek. Sinds Sackville Williams er vijftachtig jaar geleden de boeken heeft gecatalogiseerd, mocht geen wetenschapper er meer een voet zetten. De Pendragons zijn al eeuwenlang nogal nors van aard. Als u erin slaagt dat materiaal te verwerken, dan wordt u de voornaamste expert op het gebied van zeventiende-eeuwse mystiek en occultisme.'

'Mijn God,' verzuchtte hij gekweld. 'U gaat een biografie van Asaph Pendragon schrijven. U krijgt felicitaties uit Amerika, jaarlijks zullen vijf promovendi uit Duitsland een pelgrimstocht naar u ondernemen voor uw wijze raad. Zelfs de Franse vakbladen zullen een paar regels aan u wijden... Nog afgezien

van dit alles is het niet niks op Llanvygan, het mooiste en meest besloten kasteel van Wales, de gast te mogen uithangen.'

Ik liet de collega groen en geel worden van nijd; immers, de afgunst van vakgenoten is het enige aardse genot dat een wetenschapper ten deel valt. Ik vertelde hem niet dat ik vermoedelijk niets zou gaan verwerken. Dat het in mijn aard ligt om allerlei materiaal te verzamelen voor het grootse werk en, als alles eenmaal bij elkaar is, de hele rimram zorgvuldig op te bergen in mijn bureaula en aan iets nieuws te beginnen. De Earl of Gwynedd had ik wel verteld over mijn afkeer van 'verwerken', wat onmiddellijk zijn volste sympathie genoot. Ik geloof zelfs dat ik de uitnodiging hieraan te danken had. De Earl wist dat mijn studie niets tastbaars zou opleveren.

Ik liet mijn vakbroeder ook niet weten – vanuit de ivoren toren van de wetenschap zou hij me erom veracht hebben – dat de levende Earl of Gwynedd mijn fantasie veel sterker in beslag nam dan de dode Robert Fludd. Zijn gezicht, zijn gestalte, zijn hele wezen – de verhalen van Fred hadden mijn verbeelding in gang gezet. Op de een of andere manier voelde ik de geschiedenis in hem leven, nog sterker dan de magie van een boek het verleden kan oproepen. Mijn intuïtie zei: hier staat het laatste exemplaar, een zeldzame illustratie, van het goudzoekende, geheimen ontrafelende soort adel. De laatste afstammeling van Rudolf II uit de Burcht van Praag. Een man die in het jaar 1933 meer heeft aan Fludd dan aan Einstein.

Zoals ik al zei, ik was zeer verheugd met de uitnodiging en in afwachting van mijn vertrek begon ik alvast – wat kan zo'n intellectuele avonturier als ik anders? – de geschiedenis van de familie te bestuderen. Er was heel wat materiaal te vinden in de Dictionary of National Biography, een zorgvuldige verwerking van alle verwijzingen zou me een maand werk hebben verschaft.

De Pendragons laten zich erop voorstaan af te stammen van Llewelyn de Grote, de vorst van Gwynedd, hoewel ik heb kun-

nen constateren dat die afstamming nog niet helemaal duidelijk is. Traditioneel wordt in de familie geloofd dat ze nazaten zijn van die ene Llewelyn ap Griffith die onthoofd werd door koning Edward I, die sinds de ballade van de dichter János Arany eeuwig op zijn schimmel galoppeert in de fantasie van de Hongaarse jeugd. De barden van Wales die in dat gedicht zo balladeachtig al zingend de vuurdood in liepen, werden bestraft voor hun trouw aan het Pendragonhuis. Die middeleeuwse Pendragons in hun ruige bergen met hun halfwilde herdervolk behoorden echter tot het schimmige verleden. Hun strijd tegen de Engelsen moet iets hebben gehad van het vergeefse gevecht van de indianen in de Nieuwe Wereld.

Ik werd in mijn studie gestoord door een merkwaardig incident.

Op een avond zat ik in het gezelschap van Fred Walker in de hal van mijn hotel een pijpje te roken, toen ik bij de telefoon werd geroepen.

'Hello, spreek ik met János Bátky?' vroeg een mannenstem.

'Spreekt u mee.'

'Wat bent u aan het doen?'

'Op dit moment ben ik aan het bellen. Met wie spreek ik?'

'Dat doet er niet toe. Staat u in een dichte telefooncel?'

'Ja.'

'Hooft u eens, János Bátky... u zou er verstandig aan doen zich niet in zaken van anderen te mengen. U kunt er zeker van zijn dat degenen die u tegenwerkt op de hoogte zijn van elke stap die u doet.'

'Meneer, hier moet sprake zijn van een vergissing. Ik heb nooit iemand tegengewerkt. U spreekt met János Bátky.'

'Ik weet het. Vergeet niet dat het tot nu toe met iedereen die zich met de experimenten van de Earl of Gwynedd heeft ingelaten slecht is afgelopen. Doctor McGregor is het slachtoffer geworden van een auto-ongeluk. Dat zou u, meneer Bátky, ook kunnen overkomen.'

'Wie is die McGregor?'

'Uw voorganger.'

'Mijn voorganger? Waarin?'

'Ik kan niet duidelijker spreken. Als u niet weet waar het om gaat, des te beter voor u. Het enige wat ik u kan aanraden is: verlaat Londen niet.'

'Maar waarom toch?'

'De lucht in Wales zal u geen goed doen. Verbreek alle contacten met...'

Hij zei nog iets.

'Hallo, hallo... ik kan u niet verstaan. Kunt u iets duidelijker praten?'

Maar de onbekende had al opgehangen. Opgewonden liep ik terug naar Fred Walker en deed hem verslag van het gesprek.

'Merkwaardig,' zei hij, terwijl hij met een verstrooide blik de as uit zijn pijp in de open haard klopte.

'Fred, for God's sake, wees niet zo English! Zeg eens wat! Heb je hier een verklaring voor?'

'Well, ik had je toch gezegd dat de Earl of Gwynedd een rare snuiter was. Alles is raar wat met hem te maken heeft. Je zult ongetwijfeld zeer eigenaardige dingen meemaken in Llanvygan.'

Ik sprong op en begon te ijsberen in de hal. Ik raak sowieso al helemaal buiten mezelf door een reis. Laat staan na zo'n geheimzinnige bedreiging!

'Wie is die dr. McGregor? Hoe zou ik daarachter kunnen komen?'

'Dat wordt moeilijk. In bepaalde delen van Schotland heet een op de twee mannen McGregor en onder de Schotten zijn heel veel doctoren.'

Ik bleef ontredderd rondlopen.

'Zegt iets, Fred, wat zou je me adviseren? Je weet toch hoe weinig praktisch ik ben ingesteld... Zou jij na zoiets wel naar Llanvygan afreizen?'

Fred keek me verbaasd aan en gaf geen antwoord.

'Well... zeg eens wat!'

'Wat moet ik zeggen?' vroeg hij. 'Het zou geen moment in me opkomen om niet te gaan. Ik zou me schamen als zoiets van invloed op mij zou zijn.'

Ik schaamde me. Je bent een vent, wees een vent... maar toch. Je krijgt niet elke dag zo'n telefoontje, bovendien lijkt alles wat met de Earl te maken heeft erg curieus...

'Zeg eens,' vroeg Fred, 'wie heb je allemaal verteld over je plannen om naar Llanvygan te gaan?'

'Alleen Howard, in het British Museum.'

'O, Howard? Dan is het zeker een grapje van hem. Hij kent je... continentale zenuwen...'

'Of misschien...' riep ik uit, 'wil hij mij beletten om erheen te gaan, uit wetenschappelijke afgunst.'

'Een expert is tot alles in staat. Well, dat zal het zijn. Trek je er niets van aan, makker.'

Ik nam zijn advies ter harte en probeerde het merkwaardige telefoongesprek te vergeten.

De volgende dag hervatte ik mijn studie in de leeszaal van het Museum.

De Pendragons hadden hun entree in de geschiedenis van Engeland gemaakt toen in de persoon van Hendrik VII een Welshman de Engelse troon besteed. Gwyn Pendragon streed op het veld van Bosworth aan de zijde van de witgeschilde Richmond, kampioen der rechtvaardigheid. Wellicht zag hij de met bloed doordrenkte schimmen, toen die, zwanger van de toekomst, rond middernacht om de tenten van Richmond en Richard III fladderden, misschien hoorde hij de verschrikkelijke koning over het slagveld lopen krijsen en zijn koninkrijk aanbieden in ruil voor een paard... – hij was in ieder geval net zozeer op zijn gemak te midden van de door Shakespeare's jam-

ben geheiligde helden en monsters als ikzelf tussen het lezerspubliek van het British Museum. Hij kreeg in 1490 als beloning voor zijn bewezen diensten de titel Earl of Gwynedd, die sindsdien in lijn van afstamming werd doorgegeven en thans aan mijn aanstaande gastheer toekwam. De eerste Earl liet het kasteel van Pendragon bouwen waar de familie vervolgens eeuwenlang gevestigd was. Pendragon betekent in het Welsh overigens 'drakenkop'.

De door mijn pseudowetenschappelijke gril uitverkoren boeken werden voor me naar de leeszaal gebracht door fluisterzacht lopende jongemannen. In de grote toren was alleen het geritsel van de pagina's te horen. Iedereen zat op zijn plaats: naast de ingang een grote, gebaarde neger met bolhoed, die deze plek volgens mij bij de opening van het instituut in de vorige eeuw toegewezen moet hebben gekregen, en overal om me heen allerlei vreemde snoeshanen die in bibliotheken overal ter wereld welig tieren.

Toch was niet iedereen op zijn plaats.

De voorafgaande maanden was ik eraan gewend geraakt een platborstige oude dame rechts naast me te hebben zitten, die met een enigszins afkeurende uitdrukking op haar gezicht de liefdesgebruiken van primitieve volkeren bestudeerde. Vandaag was de dame echter afwezig en zelfs haar paraplu symboliseerde haar aanwezigheid niet. Op haar plaats zat een elegante jongeman met een sportief lichaam de krant te lezen; af en toe keek hij verward rond. In een mum van tijd had ik mijn diagnose klaar: deze man zat voor het eerst in zijn leven in een bibliotheek en had de indruk in het gekkenhuis te zijn beland.

Ik had medelijden met de onbekende sportman, en tegelijk voelde ik ook leedvermaak. Eigen schuld, dikke bult, had hij maar geen sportman moeten worden. Maar nu hij dat zonodig was geworden, wat had hij dan bij ons te zoeken? Waarschijnlijk had hij dezelfde gedachten over mij gehad als hij me op de golfbaan was tegengekomen.

Ik las verder.

In mijn boeken werd het tijdperk van de kasteelbouwers opgevolgd door dat van de schoonheid, de kosmische lente. De latere Earls of Gwynedd waren hovelingen aan de zijde van Henrik VIII en Elizabeth, of diplomaten in verre renaissancepaleizen in de Latijnse wereld. Ze schreven gedichten, voerden het bevel over zeevloten, braadden Ierse rebellen aan het spit, bestelden schilderijen bij Italiaanse meesters, beleefden liefdesaffaires met hofdames, plunderden kloosters, knielden betoverende rijmen prevelend voor de koninginmaagd en bij tijd en wijle vergiftigden ze hun gemalin – tenzij die hun vóór was geweest.

Ik keek met een dromerige blik op van mijn boek. Er lagen wel een stuk of tien boeken voor me op een stapel, terwijl mijn sportieve buurman er nog geen één had en zijn verlegenheid groeide. Uiteindelijk keerde hij zich met een besliste beweging naar me toe.

‘Excuse me... hoe zorgt u ervoor dat u zo veel boeken krijgt?’

‘Dat is eenvoudig. Ik schrijf de titel en de vindplaats op een formulier en dat deponeer ik in een van de manden bij de ronde balie.’

‘That’s interesting. De vindplaats, zegt u? Wat is dat?’

‘Dat is iets wat elk boek heeft.’

‘En hoe kom je die te weten?’

‘Het is op te zoeken in de catalogus. Die grote zwarte albums, dat zijn de catalogi.’

‘En wat voor soort boeken worden hier gelezen?’

‘Wat men maar wil. Waar men zich ook maar mee bezighoudt.’

‘Waar houdt u zich bijvoorbeeld mee bezig?’

‘Op dit moment met familiegeschiedenis.’

‘Familiegeschiedenis, wat leuk! Stel dat ik me ook met familiegeschiedenis wil bezighouden, hoe moet ik dat dan aanpakken?’

'Wilt u alstublieft zo zacht praten als u maar kunt? We worden nu al in de gaten gehouden. Het hangt ervan af welke familie u interesseert.'

'O, zo. Geen één, eerlijk gezegd. Ik kreeg het als klein jongetje al aan de stok met mijn familie.'

'Wat vindt u dan wel interessant?' vroeg ik hem vol medelijden.

'Ik? Bergbeklimmen nog het meest.'

'Goed. Dan laat ik u een boek brengen dat u zeker erg interessant zult vinden. Wilt u uw naam even op dit papiertje schrijven?'

Hij schreef zijn naam in een wel heel kinderachtig handschrift: George Maloney. Ik liet hem *Kim* van Kipling brengen, waar mijn nieuwbakken kennis zich met grote interesse in verdiepte. Hij liet me een hele tijd met rust.

Alles wat ik over de Pendragons las, kwam in een mysterieus perspectief te staan door de verhalen van Fred Walker, het telefoongesprek en de curieuze persoonlijkheid van de Earl. Ik was bij King James I beland. Deze koning had het karakter van demonen bestudeerd. Tot dan toe hielden mensen van schoonheid en van zaken die door de rede verklaard konden worden; vanaf die tijd verdiepten ze zich in de verborgen samenhang en begonnen de Ultieme Rede te zoeken.

De zesde Earl of Gwynedd, Asaph Christian, was geen hoveling, schreef geen sonnetten en was ook niet verliefd; hij liet geen vijftien bastaarden na, zoals de vijfde, en had zelfs helemaal geen wettige afstammeling – het Earldom viel toe aan de zoon van zijn jongere broer.

Asaph bracht zijn jeugd in Duitsland door, in oude Zuid-Duitse steden waar de huizen zich loerend over de smalle straten buigen en waar wetenschappers de nachten doorwaken in hun lange kamers waar het zwakke kaarslicht nimmer de met spinnenwebben bedekte hoeken bereikte. De Earl zocht in zijn met retorten en fornuizen uitgeruste laboratorium naar het Magnum Arcanum, het grote geheim, en naar de Steen der Wij-

zen. Hij was lid van de geheimzinnige confraternitas van de Rozenkruisers, waarvan de tijdgenoten al weinig afwisten, maar des te meer over fabuleerden. De rozenkruisers waren de laatste grootmeesters der geheime wetenschappen, goudzoekers en magische genezers. Het kruis met in de vier hoeken de geheimen verhullende roos kwam door Asaphs toedoen zelfs op het familiewapen terecht.

Na zijn terugkeer in Wales veranderde het kasteel van Pendragon in een bolwerk van hekserij. Koetsen met dichtgetrokken gordijnen brachten zwijgzame bezoekers uit verre landen naar het kasteel. Kettters schuilden er om aan de brandstapel te ontkomen, bejaarde herders daalden van de bergen af en brachten de oude wijsheden van het Keltische volk mee, kromme joodse artsen, die uit koninklijke hoven werden verbannen omdat ze meer leken te weten dan een mens was toegestaan, kwamen er – en zelfs, naar gezegd wordt, de door demonen getergde James I, koning van Engeland en Schotland, deed het kasteel aan om tijdens een nachtelijk gesprek de kasteelheer zijn geheimen te ontfutselen. De eerste Engelse rozenkruisers wijdden er hun volgelingen in en het kasteel was een tweede thuis voor Robert Fludd, de eminentste leerling van de magiër Paracelsus.

Dit was de Fludd om wie ik met de Earl bevriend was geraakt. Eigenlijk had ik de uitnodiging aan hem te danken. Ik wist op dat moment nog niet wat voor een rol al deze lang geleden gebeurde zaken, al die vooralsnog onbeduidende namen als kasteel Pendragon of Asaph Pendragon, in mijn leven zouden spelen.

Uit een verzameling volkssprookjes waarin plaatselijke vertellingen uit het Noorden van Wales waren opgenomen, kwam ik te weten dat Asaph Pendragon kort na zijn dood tot een legende was verworden. Hierin kwam hij voor als de midder-nachtridder, omdat hij zijn kasteel overdag nooit verliet en alleen midden in de nacht op pad ging met zijn bizarre escorte om bij maanlicht naar kruiden met geheime krachten te zoeken.

Een dergelijke burgerlijke bezigheid is voor het volk echter te min. Volgens de legende was de middernachtridder gevreesd als brenger van gerechtigheid. Deze hoedanigheid zou hij zelfs na zijn dood hebben behouden.

In het holst van de nacht overviel hij rovers in hun schuilplaats bij het verdelen van de buit, en de beroofden zagen de volgende ochtend verwonderd dat hun verloren gewaande bezittingen weer terecht waren. Hij dook plotseling op bij mensen die hun woord hadden gebroken; zijn verschijning joeg hen zo veel schrik aan dat ze hun beloftes prompt de volgende dag waarmaakten en haastig overleden.

Het huiveringwekkendst was nog het verhaal van de drie moordenaars, dat, toegegeven, erg aanstekelijk in mijn boek was opgetekend.

Ergens in een herberg in het bergachtige Wales was door drie jonge edellieden een roofmoord gepleegd op een joodse arts die op weg was naar de Earl of Gwynedd in kasteel Pendragon. De rechtbank, die in die tijden met recht beticht kon worden van antisemitisme, sprak de drie vrij en de jongelingen namen de benen naar Frankrijk. Op een nacht zagen de boeren de middernachtridder met zijn escorte in galop in zuidelijke richting vertrekken, de barre top van de Moel-Sych op en nog verder, de lucht in, naar het zuiden. De volgende dag werden de drie edellieden met verbrijzelde botten en omgedraaide nekken in de sloot van kasteel Pendragon gevonden. De Earl had zijn gast gerechtigheid verleend.

Toen ik om elf uur koffie ging drinken, vergezelde mijn buurman me naar buiten.

'Het is een heel goed boek,' zei hij over *Kim*, 'een verrekte goed boek. De gozer die het heeft geschreven, is er zeker zelf geweest. Hij kent de plek op zijn duimpje.'